

ESKE, NATURLIGVIS!

*Om økopoesi og naturerotik i Eske K. Mathiesens
økoerotiske lyrik*

“ Ethvert menneske
ledsages af et usynligt dyr.
De fleste ved det ikke,
det er sjældent,
man kan se det.
Men nu og da får nogen færten af,
at noget ikke helt er,
som de tror, det burde være,
f.eks. grønthandleren med sit usynlige,
røde eger på skulderen. Han undrer sig over,
hvor nødderne bliver af,
og den yndige ekspeditrice hos bageren
rødmer midt i et hyrdebrød
med birkes,
fordi hendes sribede grævling
igen slikker hende på læggen og langt op
ad indersiden af benet.

Sådan lyder første strofe af “De usynlige ledsagere” (Mathiesen 1988, 23-24) fra Eske K. Mathiesens digtsamling *Her* (1988). Ser man nærmere på digtet, kan man konstatere, at det på prægnant vis indfanger nogle centrale motiver og grundtan-ker i denne poets forfatterskab, nemlig hhv. det økopolitiske og erotiske perspektiv, begge med naturen som omdrejningspunkt. I det på én gang poetiske og genkende-lige sprog, der, sammen med det humoristiske tvist, må siges at være eksemplarisk for digteren, præsenteres vi her for den løjerlige tanke, at ethvert menneske følges af et usynligt dyr, der, som en art skytsengel, altid ser én over skulderen. Denne fore-stilling synes at have økopolitiske undertoner i den forstand, at naturen og dyrene ikke, som i vores moderne forståelse, er underkastet og behersket af mennesket;

tværtimod er begge sider ligestillede og mødes i en relation, der er så tæt, som man overhovedet kan komme. Snarere end et instrumentaliserende og underkastende forhold har vi nemlig at gøre med et erotisk et af slagsen, hvor naturen og mennesket indgår i et dialektisk samspil.

Denne artikel skal handle om, hvordan disse to grundtanker udgør vigtige omdrejningspunkter i Eske K. Mathiesens lyriske forfatterskab.¹ Selvom disse digte fra et umiddelbart synspunkt synes at være nærmest uskyldigt legende, er artiklens påstand, at man i denne digters kredsen om naturen også finder nogle stærke økopolitiske implikationer. Med afsæt i den litteraturteoretiske retning, der med en samlebetegnelse er blevet døbt 'økokritik',² og som kan siges at være i sin indledende fase i Norden, vil artiklen undersøge og diskutere, i hvilken forstand Eske K. Mathiesens digtning kan betragtes som økopoese og dermed også som en del af en økopoetisk strømning. Imidlertid er artiklens tese ikke alene, at Eske K. Mathiesen er en *grøn poet*, men tilmed, at han også er en *erotisk poet*. Naturen træder i forfatter-skabet frem med en stærk erotisk klangbund på en sådan måde, at det i høj grad også kan siges at have økopolitiske konsekvenser. Eske K. Mathiesen er således ikke bare økopoet, lyder vores påstand, men måske ligefrem – hvad man kunne kalde – økoerotiker.³

Målet er m.a.o. at kontekstualisere dette forfatterskab i forhold til to forskellige, men komplementære strømninger i dansk litteratur og på den måde indskrive Eske K. Mathiesen i den danske litteraturhistorie, hvad endnu ingen – trods forfatter-skabets anseelige anerkendelse blandt anmeldere og kollegaer – har gjort. Foruden enkelte artikler og essays af Erik Skyum-Nielsen,⁴ er Eske K. Mathiesen således stort set ikke berørt i den nyere danske litteraturkritik (*Dansk litteraturhistorie* (1983-1985), *Dansk litteraturs historie* (2006-09) og *Danske digtere i det 20. århundrede* (2000) omtaler knapt nok forfatterskabet). Man kan komme med mange gisninger af, hvorfor det er tilfældet. Én kunne vedrøre den fortærskede diskussion om modernismebegrebet, der ifølge Kolding-skolen som bekendt skulle fungere som herskende selektionsprincip i den danske litteraturhistorieskrivning og dermed udgrænse væsentlige ikke-modernistiske forfatterskaber. En anden og måske mere holdbar forklaring kunne bero på Mathiesens bemærkelsesværdige udgivelsespraksis, idet forfatterskabet udelukkende formidles via små idealistiske kanaler eller i kunstkataloger, ligesom det også kan være en væsentlig faktor, at bøgerne – hvis man kan kalde dem det – er små, ja, nærmest hæfteagtige. Nikolaj Frydensbjerg Elf beskriver bl.a. i *STORT FORMAT. En historie om det udvidede værkbegreb 1961-2001* (2006), hvordan den fysisk-materielle udformning af bøger – særligt de store – kan hæmme deres udbredelses- og receptionspotentiale, og måske er pointen her kongenial, men omvendt: at Eske K. Mathiesens marginale position kan skyldes hans i helt konkret forstand smalle bøger. En tredje mulig forklaring på den perifere position kunne være, at omdrejningspunktet for forfatterskabet generelt – nemlig naturen, muligvis betragtes som en anakronisme i et moderne, urbaniseret og hyperteknologisk samfund som dét, vi i dag befinder os i; et forhold økokritikken kan siges at have ændret på. Her, som hos Eske K. Mathiesen, opfattes natur og miljø nemlig langt fra som irrelevante størrelser.

Økopoesi

Slår man ordet “grøn” op i *Den Danske Ordbog*, vil man finde, at det ikke bare refererer til en bestemt farvenuance, men også til en række andre betydninger. Én af dem har med miljø og økologi at gøre og dækker over, at man har et ønske om at beskytte naturen og dyrelivet mod bl.a. forurening. At være grøn er altså i denne forståelse synonym med det at være miljøbevidst. Til folketingsvalget kan vi stemme på *SF – Danmarks grønne parti*, og på europæisk plan er det *The Greens*, der samler de europaparlamentarikere, der støtter et samfund bygget på mere klimavenlige og økologiske værdier. Det grønne har således i særdeleshed politiske implikationer. Og dette kommer også til udtryk inden for litteraturkritikken. Siden 1990’erne har der været, hvad Peter Mortensen kalder en “grøn vending”, hvor natur- og miljøorienteret kritik har vundet frem under samlebetegnelsen “økokritik”. Overordnet set kan man definere økokritikken som studiet af forholdet mellem litteratur og natur (jf. Mortensen 2012, 279 og Garrard 2004, 3). Men økokritikken har ofte også et normativt udgangspunkt, og den risikerer at blive økologisk aktivisme således, at litteraturen ikke er det primære, men snarere reduceres til vehikel for et politisk engagement, hvorved man mister forståelsen af, at den først og fremmest må udgøre et studie af litteratur og ikke et didaktisk hjælpemiddel i en større sags tjeneste.⁵ Økokritikken kan ende i en naiv-regressiv utopi om en autentisk, ægte natur og dermed komme til at praktisere det, Claus Schatz-Jakobsen har kaldt “en troskyldighedens hermeneutik” (Schatz-Jakobsen 1999, 8). Dette ændrer dog ikke ved, at en analyse og undersøgelse, der har fokus på, hvordan naturen er repræsenteret i litteraturen – hvilket naturforhold og -syn teksten udtrykker – kan åbne øjnene for nogle centrale økopolitiske mellemværender heri.

Når Erik Skyum-Nielsen et sted kalder Eske K. Mathiesens digt “Poeten” fra det lille sangværk⁶ “Poeten i Præstø” (trykt i digtsamlingen *Ind i gåsens vendekreds* (1977)) for “en lille folkelig poetik” (Skyum-Nielsen 1982, 361), er det på mange måder rammende, men digtet er samtidig også – kunne man tilføje – en lille *politisk* poetik. Digtets afsluttende karakteristik af poeten lyder nemlig (Mathiesen 1977, 18):

“ Han er lidt lastefuld
og drømmer –
en lille grøn poet
blandt landets stille sønner

Eske K. Mathiesen er en grøn poet, hvilket altså også kan siges at gøre ham til en politisk poet. For selvom hans digte per definition er artificielle og menneskeskabte, stræber de mod en fundamental samhörighed med naturen. Mennesket er her ikke i centrum, dét er naturen. Eller sagt med centrale økokritiske termer: Digtene repræsenterer en forskydning væk fra en *antropocentrisk* til en *biocentrisk* tankegang (Mathiesen 2013b, 19):

“ Man har gjort sig til Konge over Leret.
Man har gjort sig jorden underdanig

med tvang og ild.
Man kender typen, ikke sandt?

I digtet er naturen metonymisk repræsenteret ved "Leret", og det undertrykkende forhold er genkendeligt. Mennesket har sat sig over naturen, har gjort sig til konge over den, vil anvende og beherske den. Leret er ikke i sin egen ret. "I den brændte keramik er lerets/ sande natur dræbt til pænhed" (ibid., 17), som det lyder et andet sted i samme digtsamling, der åbenlyst favoriserer første komponent i den udskældte dikotomi 'natur/kultur' (her: "ler"/"keramik"). Og på sidste side af samlingen, der generelt udgør en art besyngelse af ler, er synspunktet da også klart formuleret i denne parole (ibid., 20): "Tag lerets parti". Den "nytteløse" natur er altså helt central hos denne digter. Selvfølgelig kan planterne, som i "Hippokrates i småland" fra *Fuglevarsler* (1986), bruges til noget. De kan læge det syge hjerte, dulme smerte i mave og hoved etc., men jeget holder dog mest af den natur, der bare slet og ret er (Mathiesen 1986, 31):

“ Jeg holder dog mest
af den plante,
hvis blomster ligner en håndfuld groft salt
tabt i stiens magre græs.
Den kan ingenting, regnes ikke
for noget, næppe nogen
kender dens navn.
Den er som en sang, et barn nynner,
uden at vide hvorfor.

Man kan følge en affortryllelse af naturen tilbage til oplysningstidens fokus på fornuft og videnskab. Den store fjende var i oplysningstiden den mytiske tænkning, og målet var at frigøre mennesket. Det var mennesket, der skulle beherske naturen og verden, ikke omvendt. Dét, Eske K. Mathiesens poesi forsøger at gøre, og gør, er netop at afværge naturens instrumentalisering såvel som dens affortryllelse. Udgangspunktet for disse digte er, at naturen får lov til at stå i sin egen ret – og det gælder også i vid udstrækning menneskers systemer og begrebsdannelser,⁷ som her i et digt fra *Herbarium* (2002) (Mathiesen 2002a, 13):

“ De navne vi tildeler planterne,
kender de ikke, strækker blot rødderne,
strækker blot stilken, drikker af lyset i luften
og vandet i jorden. Nøgne,
som under et kærtegn,
blomstrer de.

"At se tingene, som de er" og som følge heraf at "sige det, som det er" (Nielsen 2005b: 24) er således ikke overraskende Eske K. Mathiesens selvformulerede credo. Han forsøger m.a.o. at beskrive naturen som natur, at nærme sig naturen, så den får lov

at beholde sin fortryllelse og særegenhed – på sine egne præmisser. Tanken går igen overalt i Mathiesens poesi. Vi mennesker kan ikke bare – påstås det bl.a. her – pådutte naturen vores sprog og forståelsesrammer ovenfra. Vil vi naturen noget, må vi lære den at kende indefra. Dette er formlen i følgende strofer fra langdigtet “Skaden i Sværdborg” fra *Ind i gåsens vendekreds* (Mathiesen 1977, 43):

“ Man dresserer ikke et dyr
som ingenting,
man må hente hemmelig lærdom
rundt omkring.

Dyrenes sprog må man kende
og skjulte vaner.
Lære at livets pulsslæg går
i grønne baner.

Anderledes sagt: Naturen er det, der opretholder livet. Ingen natur, intet liv. Og for at nærme os naturen, skal vi lære at forstå det sprog, den taler. Netop dyrenes sprog møder man igen og igen efterligninger og tolkninger af. Et sted fløjter en melankolsk fugl den hollandske dyre- og landskabsmaler Aelbert Cuyp's navn (Mathiesen 2002b, 42), et andet sted kvadrer en vipstjert “Forbier! Forbier!” (Mathiesen 2003, 11) til et tungt faldende æble, mens en solsort svarer den pibende havedør med et “Ja! Ja! / Nu kommer jeg! Nu kommer jeg!” (Mathiesen 2004, 7). Mågerne skriger “Stå op! Stå op!” (Mathiesen 2008a, 9) og fra en grådig finke, der vil beholde kernerne for sig selv, lyder det “Spis klid! Spis klid! Spis klid!” (Mathiesen 2006a, 11). I *Havet er mit. Om nogle traditionelle tolkninger af havlittens sang* (2000) kalder Eske K. Mathiesen sådanne afarter af onomatopoietika for “naturløde” eller med en folkloristisk term “sunget folkedigtning” (Mathiesen 2000, 7).

Man ville måske kunne kritisere Eske K. Mathiesen for netop ikke at fastholde naturen i dens grundlæggende fremmedhed, når han som her antropomorficerer den ved at føre menneskesproglige betydninger ind i fuglenes lyde, eller når han andre steder synes at gøre brug af deciderede besjælinger.⁸ Men spørger man digteren selv, er denne kritik let at imødegå. “Hvor er naturløden opstået? Den har fuglen selv lavet” (Mathiesen 2000, 16), skriver Mathiesen således i den føromtalt bog. Og i et interview, hvor spørgeren forudsætter, at digtenes besjælinger er af rent retorisk karakter, svarer Mathiesen lakonisk: “Jamen, jeg bruger slet ikke besjælinger overhovedet. Det er realiteter, det dér” (Nielsen 2005b, 36). Samme sted lægger han tillige vægt på vigtigheden af ikke at projicere egne følelser over i naturen. Naturen er ikke en spejling af den menneskelige psyke. Om forholdet mellem digtene og naturen lyder det nemlig: “Det er ikke så meget med at prøve at hælde noget følelse eller noget andet på, eller at det skal være en metafor” (ibid., 24). Så når man fra litteraturkritikerens side vil være tilbøjelig til at finde besjælinger o.l., så gør man ifølge Mathiesens poetologiske overvejelser altså uret. Det, vi finder hos Mathiesen, minder nemlig om noget så radikalt som en art panpsykisme: Naturen er åndelig, levende og har selvstændigt liv. Fårene på marken har emotioner; *kan* udtrykke både

venlige og mindre venlige følelser, men tegnsætning kan de ikke rigtig: “De sætter kun punktummer./ I overflod til gengæld. Man træder i dem/ hvor man går” (Mathiesen 2002, 34). Og tilsvarende har hyldetræet uden for vinduet skiftende sindsstemninger (Mathiesen 2002a, 25):

“ Hele sommeren har vi haft en kigger:
Hyldetræet uden for vinduet.
Først var det hvidt og næsten uskyldigt.
Så blev det grønt af misundelse.
Nu rødmer det dag for dag
mere og mere over, hvad det får at se.

Digtene kan bruges til at anskueliggøre det særlige blik på naturen, vi finder i Mathiesens poesi. Hvor man normalt nok bare vil se fåreekskrementer, ser denne poesi punktummer, og hvor andre blot ville se et hyldetræ, der hen over sommeren modnes, ser denne poesi et træ med følelser. Det samme forskudte perspektiv er at finde i dette lille, enkle digt fra *Udsigt fra et muldvarpeskud* (Mathiesen 2004b, upag.):

“ Som den gode vært byder søen regnen velkommen.
Ikke alene er der en skydeskive til hver regndråbe;
Den sørger også for, at alle rammer plet.

Dette letlegende, humoristiske og skæve blik på verden og det, der sker omkring os, kan siges at være et (øko)politisk træk, fordi digtene åbner vores øjne for det, vi normalt bare betragter som omgivelser og baggrund; det usete, det vi bare går forbi, uden at tillægge det nogen selvstændig værdi. Mathiesens digte giver os nye og klarere briller at se verden igennem. Naturen får – som Skyum-Nielsen rigtigt bemærker – “lov til at bevare sin uantastelighed” (Skyum-Nielsen 2005, 406), men den får også tillagt en særlig betydning. Digtene vil lære os at *se* mere, at *høre* mere, at *føle* mere, for nu at bruge den amerikanske forfatter Susan Sontags ord fra en helt anden kontekst (Sontag 1994, 14). Hvad Mathiesens poesi vil, er at give os en ny sensibilitet i forhold til naturen. Derfor giver det også rigtig god mening, når den svenske etnolog Bengt af Klintberg i indledningen til en svensk oversættelse af Mathiesens poesi skriver (Klintberg 2012, 9):

“ det rör sig framför allt om en fremgångsrik poetisk metod att med fantasiens hjälp öppna ögonen och alla sinnen för tillvarons rikedom och oberäknelighet.

Hermed gør Klintberg også opmærksom på noget, vi allerede har antydnet, nemlig at vi har at gøre med en poetisk metode. Når vi har skrevet, at naturen er natur i Eske K. Mathiesens poesi, er det således ikke for at påstå, at digtet om hyldetræet eller fåret er en biologisk organisme; det er et konstrukt (jf. også Mortensen 2012, 280). “Det er digtet der taler, med en vidtdreven kunstfærdighed”, som Skyum-Nielsen også påpeger (Skyum-Nielsen 1983, 110). Og det kunstfærdige (den særlige poetiske metode) er netop bl.a. humoren og det særlige blik. Samtidig må man også

sige, at det er et konstrukt, der er præget af en gennemgående naturlidenskab; et konstrukt, der forsøger at nærme sig naturen, give den værdi, tage den alvorligt eller – med digterens egne ord – vise læseren, hvordan den er. At dette dog er en umulighed, og at digtet kun tilnærmelsesvis kan indfange naturen, tematiseres også flere steder eksplicit. I digtsuiten med den sigende titel “Den poetiske dyretæmmer” fra *Gule bjælder* (1978), beskrives digtet således som et bur. Digteren prøver kontinuerligt at få fuglene ned på papiret, dvs. ind i buret, men forgæves – de vil ud i havens træer (Mathiesen 2005a, 363). Tilsvarende problematisering af skriftens muligheder og grænser finder man i digtet “Agerhønsene” fra udstillingskataloget *Mejlen* (2002) (ibid., 136):

“ I samme øjeblik
jeg får øje på agerhønsene
i det høje græs

basker de buldrende op
og ud af digtet.

Digtet er et nu, der fastfryser naturen, men netop kun i et splitsekund: Naturen kan kun midlertidigt fanges ind i digtets bur, i næste nu er den ude igen – i øvrigt ikke ulig Per Højholts velkendte solsortedigt fra *Praksis, 1: Revolver* (1977).

At naturen på denne måde ikke kan holdes fast inden for digtets rammer kan i og for sig tillægges en merbetydning. Et vigtigt emne i økokritikken er nemlig vildnisset, som i den amerikanske økokritiker Greg Garrads introduktion til feltet er klassificeret som en af nøgletroperne (jf. Garrard 2004, 59-84). Vildnis er noget, der er uordentligt, og som sat på spidsen står i modsætning til samfund og kultur. Det er den natur, der ikke kan – og ikke vil – styres og kontrolleres. Som ofte hos Mathiesen er oplevelsesfeltet haven (eller i hvert fald det nære miljø). Men også haven er så at sige et artificielt bur, der ikke kan holde på naturen. Det fremgår tydeligt i et digt *Digte fra marsken* (Mathiesen 2002b, 6):

“ Haven er for lille til
de mange påskeliljer. De har sprængt sig ud
gennem hækken, vrimler nu ned
i grøften og hen over marken. Forskrækket
springer fårene og lammene til side.

Naturen nægter at indordne sig havens og de menneskeskabte rammer. I den lille såkaldte tænkepause *Natur* (2013) skriver biologen Rasmus Ejrnæs, at vi i vores fokus på udbytte og vækst har indskrænket det økologiske rums mangfoldighed. En væsentlig pointe hos Ejrnæs er imidlertid, at det ikke kun, som vi måske ville være tilbøjelige til at mene, er landbruget og skovrydningen, der bærer skylden. Haveejere er også medansvarlige. “For de fleste mennesker fører naturens spontane invasioner i haven til store frustrationer”, skriver Ejrnæs (Ejrnæs 2013, 50). Vi klipper

til og vedligeholder; al misvækst må væk. Hos Mathiesen får ham, der på sin rituelle lørdagstur “rundt om parcelhusfæstningen” nidkært afsvider alt levende, også et ironisk bid med på vejen (Mathiesen 2003, 3), ligesom sneglen i digtet “Haver” fra *Brøndums encyklopædi* (1994) påstår, at det bedste ved haver er, “når de bliver opgivet og atter vil være natur [...]; når ingen mennesker mere kommer og forstyrrer med deres linealer, græsslåmaskiner, ukrudtspulvere og spader” (Mathiesen 1994, 128). Og det, vi normalt forbinder med ukrudt og misvækst, eksempelvis tidslen, er i denne poesi en medalje tildelt jorden som en “påskønnelse af utallige års indsats/ for at forvandle alverdens/ selvgode sataner/ til frugtbar muld” (Mathiesen 2003, 6). Ingen kan vel være i tvivl om, hvem de “selvgode sataner” i dette tilfælde er. Skæbnens ironi trækkes klart op: Hele livet prøver mennesker at beherske jorden, men til slut bliver vi selv en del af den – til jord skal du blive.

I Mathiesens poesi går naturen dermed fra at være baggrund og periferi til at være forgrund. Denne bevægelse kan i sig selv anskues som politisk. For som Peter Mortensen skriver om romantikken og økologi, så kan det, der fra et umiddelbart standpunkt virker som et udtryk for en asocial handling og eskapisme, fra et andet perspektiv faktisk være en ret så politisk manifestation. At gøre naturen til omdrejningspunkt kan hermed opfattes som en protest mod en samfundsnorm (jf. *ibid.*, 67). Eske K. Mathiesens poesi er dog langt fra nødvendigvis udtryk for en art dybdeøkologisk misantropi (jf. Garrard 2004, 22); snarere kan den læses som en humoristisk, skæv og kritisk pegen på menneskets position og forhold til naturen.

Naturerotik

Det er på denne baggrund åbenlyst, at Eske K. Mathiesen søger et nyt naturforhold og -syn som afløsning for den nyttetænkning, der har præget vores omgang med naturen i flere århundreder. Elskoven og erotikken viser en alternativ vej, en anden måde at se på naturen og ikke mindst se naturen på. Når Bengt af Klintberg skriver om Eske K. Mathiesen, at “erotisk sinnlighed [...] aldrig [är] långt borta i hans författerkap” (Klintberg 2012, 6), gælder det således ikke kun mellem menneskelig interaktion. Også Mathiesens mellemværende med naturen er i høj grad af erotisk karakter; han har et nærmest “kærtegnende naturforhold”, som Skyum-Nielsen formulerer det (Skyum-Nielsen 2005, 407). Trods forfatterskabets forkærlighed for små, smalle bøger fordrer det altså et bredt erotikbegreb. Selv de steder, hvor kærligheden i udgangspunktet er antropomorf, kan naturen ikke holdes helt ude af billedet, som her i digtet “Søen” (Mathiesen 1990, 19):

“ I det fjerneste hjørne af haven
ligger søen,
som har den egenskab, at den ikke
spejler ens ansigt
men ens hemmeligste tanker

Sig mig, hvad det betyder,
at jeg, hver gang

jeg spejler mig i søen, ser en kjole
 af blomstermønstret, sort og hvidt indisk stof
 og to slanke hænder,
 der ustandseligt retter på kjolen
 og slet ikke mærker,
 at en grå fisk glider ud og ind
 mellem fingrene.

Ikke alene viser naturen vejen til erotikken, når den, gennem den mytologiske forestilling om vandspejlets indsigtsgivende potentiale, spejler jegets erotiske fantasier på vandoverfladen. Det er også naturen, som står model til digtets erotiske højdepunkt, idet fiskelivet i søen på palimpsestlignende facon lægger sig oveni fantasibilledet med tydelige seksuelle undertoner (“en grå fisk glider ud og ind/ mellem fingrene”). Erotikken er langt fra forbeholdt mennesket, men angår også forholdet mellem mennesket og dyrelivet.

Men udvidelsen af erotikken fra menneskenes til dyrenes verden leverer ikke et elskovskoncept, der er rummeligt nok til Eske K. Mathiesens poesi. Digtet “Havet” fra samlingen *Den blå kyst* hævder, at man selv blandt de uorganiske naturmaterialer kan finde liv og elskov (Mathiesen 1998, 8):

“ Både aggressivt og blidt bruser og glider
 havet ind mellem klipper og skær, trænger sig
 ind i de mindste sprækker, slikker
 dem rene igen og igen
 og uendelig langsomt større, trækker sig
 ud gennem bølgende søgræs og tang,
 havfruehår og brede, legende fingre, dansende
 drift, lokkende afmagt.
 At drukne.

Hos Eske K. Mathiesen er det en fejllæsning at kalde naturen i et digt som dette “erotiseret”. Havets brusende bølger, der penetrerer kystens klippesprækker er erotiske – slet og ret. Vi finder her talrige elementer, der kan minde om det elskovsliv, vi selv kender: ophidsede og dvælende stemninger (“Både aggressivt og blidt”), kønsorganer (“de mindste sprækker”), oralsex (“slikker/ dem rene”), rejsning (“langsomt større”), kønsbehåring (“søgræs og tang/ havfruehår”), erotisk berøring (“legende fingre”), ja, der peges endog på den traditionelle forestilling om ‘la petit mort’ – sammenkædningen af orgasmen og døden (“At drukne”). Men spørger man digteren selv, er der ingen antropomorfisering på færde her. Naturen, selv den uorganiske, er erotisk i sig selv.

Vi har her for længst sprængt det gængse erotikbegreb. I modsætning til sex, der vedrører det fysiske, kønslige samvær med udløsningen som mål, dækker erotikken almindeligvis over det spil, den pirring, den stemning, der kan bevare og fremme den seksuelle intensitet mellem to mennesker.⁹ Men når erotikken hos Eske K. Mathiesen ikke længere blot vedrører dette mellem menneskelige spil, der lægger

sig oven på seksualiteten, hvad er det så egentlig, begrebet dækker over, kunne et oplagt spørgsmål lyde. Etymologien afslører et slægtskab med det græske ord 'eros', der gennem årene har fået talrige udlægninger, men særligt én konception, man kunne kalde 'den kosmiske eros', synes at være i samklang med Eske K. Mathiesens poesi. Søren Baggesen indkredser, foranlediget af Thøger Larsens naturdigtning, denne forestilling i *Seks sondringer i den panerotiske linje i dansk lyrik* (Baggesen 1997, 137):

“ Eros får det som er forskelligt fra hinanden og imod hinanden til alligevel at bøje sig mod og for hinanden og mødes i stridt behag. Eros er ikke et højere princip som sletter forskellene, Eros er en overordnet sammenhængskraft som sætter forskellene for at blive til i kraft af dem.

Eros er en kraft, lyder det, som lader kontrære elementer forenes uden, at der gives køb på deres respektive selvstændigheder. Med hegelianske termer kunne man måske sige, at modsætningerne ophæves i en syntese, i hvilken de stadig bevares immanent indlejret. Under alle omstændigheder afslører den abstrakte sprogbrug, at erosbegrebet kan subsumere langt mere end den gængse forståelse af samleje. Snarere må vi opfatte hele “verden som et levende erotisk kosmos af delinger og helinger” (ibid.), skriver Baggesen og fortsætter: “forholdet mellem fjord og strand såvel som mellem jorden og solen er af erotisk karakter” (ibid.), ligesom også forholdet mellem solsorten og kvisten hos Eske K. Mathiesen er det, kunne man tilføje (Mathiesen 2008a, 64):

“ Solsortehunnen sidder helt stille
og lader de nøgne kvistes smalle skygger
kærtagne sig længe,
inden hun omsider strækker næbbet frem
og bider i den blanke, svulmende knop.

Hvor andre nok ville se en solsort og en kvist, ser Mathiesen erotikkens kosmiske principper på færde. Kvistens nøgne skygger kærtegner solsorten, der til gengæld stikker næbbet frem mod noget, der unægteligt konnoterer kønsorganer, uagtet om det er mandlig eller kvindelig svulmen. Imidlertid er det dog en vigtig pointe, at det i denne optik ikke er digterens undertrykte seksuelle frustrationer, vi her ser projiceret ud i naturen, men dens egen indbyggede erotik, der udfoldes. Og denne erotik er på spil overalt, om det er i mødet mellem stinksvampe og nymfer (Mathiesen 2006a, 19), resedaer og nøglehuller (Mathiesen 2008a, 11), blade og vinden (Mathiesen 1988, 29), regnorme og snørebånd (Mathiesen 2008a, 64), fisk og (kvinde) hænder eller havet og kystens klipper.

At eros og erotikken således udgør et ontologisk princip, der etablerer et dynamisk og frugtbart sammenhængsspil mellem verdensaltets modstykker, kunne med andre ord tænkes at være en opfattelse, Eske K. Mathiesen ville nikke genkendende til. I det følgende digt fra *Tranedun* peges der i hvert fald på nærmest poetologisk vis i en kongenial retning (Mathiesen 2008a, 65):

“ De blå striber på mælkekanden
løber opad, og de hvide striber løber
nedad; men begge dvæler de et øjeblik på
kandens buttede hofter, inden
de løber videre.

Kender man bare det mindste til kinesisk filosofi, vil man hurtigt opdage det iøjensaldende slægtskab mellem kandens to modsatrettede og -farvede striber og symbolet Taiji tu, der illustrerer kræfterne yin og yang, hvis vekselvirkning – i slægt med eroskonceptionen – fundamentalt set konstituerer alt i verden. Det kanoniske skrift *Lüshci chunqiu* (ca. 239 f.v.t.) fra perioden netop forinden Handynastiet er ét af de mange steder, hvor man kan læse om dette princip (citeret fra Andersen 1990, 70):

“ Yin og yang er i forvandling, den ene foroven, den anden forneden. De forenes og danner former, de blander sig kaotisk. De skilles for atter at forenes, de forenes og skilles atter. Dette kaldes den himmelske orden.

Citatets peger på, hvordan harmonien i den såkaldte himmelske orden udgøres af et dynamisk balanceforhold mellem yin og yang; mellem det mørke og det lyse (den blå og hvide stribe) og mellem det kvindelige og det mandlige (jf. Nielsen 2003, 26). Ligheden med Baggesens kosmiske eros er umiskendelig: “Grundlæggende er den seksuelle akt en legemliggørelse af yin og yangs aktiviteter” (Nielsen 2012, 161), skriver kinaforsker Klaus Bo Nielsen endog. Men ikke bare kandens striber peger i retning af erosbegrebet; det er næppe tilfældigt, at det er “buttede” hofter, der dvæles ved i digtet. Og ligesom kandens fysiske udformning således konnoterer fertilitet, viser dens indhold, mælken, en tilsvarende frugtbarhed – ikke at forglemme det maskuline i stribernes fallisk-lineære form og omvendt det feminine i kandens beholderform. Digtet siger dermed, at erotik hænger fundamentalt sammen med de kræfter, kosmos bygger på.

Et andet digt, der kobler erotikken med verdens beskaffenhed, findes i *Ler* (2013), hvor erotikken, den kosmiske eros, ses som det princip, der forårsager al foranderlighed; overgangsfaserne fra én form til en anden (Mathiesen 2013b, 8):

“ Det sprukne ler
kan ikke skjule sin længsel
efter at blive blødt igen, forelsket,
liderligt, skamløst.

Dette digts kardinalord, som fortætter to bagvedliggende betydningsfæjer i ét punkt, må siges at være ‘blødt’. På den ene side henviser det til den stemning, der følger forelskelsen og dens erotik: Vi bliver “bløde i knæene”, “bløde om hjertet”, “blød som smør”, når vi ser ham/hende, der oven i købet også udgør vores “bløde punkt”. På den anden side peger ordet på en dynamisk reproduktionsproces, hvor leret går fra at være af porøs, tør, brugt og affældig karakter (sådan som vi kender

det fra eksempelvis en gammel lerkande) til netop at være blødt og et materiale, hvoraf noget nyt kan opstå; et materiale, der kan antage nye fremtrædelsesformer. Når leret er blevet forelsket og “blødt som smør” igen, udgør det nemlig “en frodig del af/ jordens vækstlag, dens slimhinde,/ dens spyt og tårer, dens sved og sæd:/ Livslimen”, som det senere i samme samling lyder med på én gang erotiske og livsbekræftende konnotationer (Mathiesen 2013b, 17). Her kan leret, såvel som alt andet, blive opløst – og endelig noget helt andet.

Gennem erotikken, der særligt i den senere del af forfatterskabet vokser frem, bibringer Mathiesen således et elementært anderledes syn på naturen end den nytetænkning, vesten har underlagt sig, siden fremskridtstanken vandt frem. Når naturen hos Mathiesen er erotisk, er den det, fordi han ser udfoldelsen af den kosmiske eros’ dynamiske kræfter, som vi – ligesom alt andet – kan siges at være lige så meget produkter af som aktører i.

Økoerotik?

Det skulle nu gerne være klart, at de økopoetiske og naturerotiske perspektiver udgør dominante positioner i Mathiesens lyriske forfatterskab. Hvor førstnævnte tager udgangspunkt i forholdet mellem mennesket og naturen, er sidstnævnte vel nærmere en ontologisk opfattelse af naturen og verden af lettere metafysisk og spekulativ karakter. Men dermed ingenlunde sagt, at de to tendenser er uforenelige. Når vi i det foregående har beskrevet dem hver for sig, er det i virkeligheden en blot analytisk opdeling, idet de to hænger nøje sammen i denne lyrik: Her er det naturerotiske nemlig altid økopolitisk, og i en vis forstand er det økopolitiske omvendt også altid forankret i en naturerotisk verdensopfattelse. Denne sammenhæng kan anskueliggøres med et kig på følgende digt fra *Tranedun* (Mathiesen 2008a, 64):

“ Regnormen er på vej op over min
 lerindsmurte sko, den vejrer ivrigt med
 sin spidse snude. Nu gør den tilnærmelser
 til snørebåndet. Et stævнемøde er under udvikling.
 Lad os løfte blikket op mod de drivende skyer
 Og lade de elskende være i fred.

Digtet udspringer af en konkret, erfaringsbaseret hverdagsoplevelse, men i tredje vers tager det en drejning, markeret med et punktum. Her ændres blikket. Sproget er stadig det samme enkle, hverdagslige, men hvor snørebåndet normalt blot er et ikke levende materiale, får det her tilført liv. Regnormen er nemlig ikke bare på vej hen over skoen, men gør “tilnærmelser/ til snørebåndet”, således at “et stævнемøde er under udvikling”. Snørebåndet bliver nu en regnorm, og regnormen og snørebåndet er elskende. Det er bl.a. det, Eske K. Mathiesens poesi kan: pludselig ændre vores blik, få os til at se på den ellers så velkendte omverden med nye briller og et anderledes perspektiv, men på en så ukunstlet måde, at det netop virker som det mest indlysende. Det vanemæssige blik, hvor naturen er noget, man i bedste fald er ligeglad med, og i værste fald udnytter, viger her til fordel for et blik, hvor naturens egen indbyggede

erotik folder sig ud. Spidsformuleret: Erotikkens optik tilbyder sig som korrektiv til instrumentaliserings.

Eske K. Mathiesens poesi lægger sig på den måde i et ejendommeligt knudepunkt mellem to litteraturhistoriske strømninger, en naturerotisk og økopoetisk. Den sidste først. Med repræsentanter i Jeppe Aakjærs vitalistiske natursamhørighed, Inger Christensens globale samtidsdiagnoser og Vagn Lundbyes naturvenerationer tager denne strømning livtag med en bred vifte af miljømæssige problematikker og deres presserende aktualitet i forhold til menneskets liv og ageren. Den måske mest fremtrædende danske repræsentant er imidlertid Thorkild Bjørnvig, der i 1970'erne med digtsamlingen *Delfinen* (1975) ligefrem lancerede sin egen genrebetegnelse "miljødigte". Men hvor Bjørnvigs digtning var præget af patos, indignation og krisestemning, er Mathiesens omvendt kendetegnet ved humor og et letlegende tonefald. Hvor Bjørnvigs miljødigtning er klart politiserende og didaktisk i dens eksplicite behandling af nogle typiske økopolitiske emner som forurening i et globalt perspektiv, da er Mathiesens lokalt baseret med udgangspunkt i en genkendelig hverdag, der gives et lille tvist. Og måske kan man sige, at forskellen i bund og grund ligger deri, at hvor det hos Mathiesen i udpræget grad drejer sig om en poetisk metode, er Bjørnvigs digte måske snarere vehikel for en politisk sag.

Hvad angår den naturerotiske strømning, er oplagte eksponenter Sophus Clausens sensuelt opladede naturrum, Emil Aarestrups frivole landskaber og Jens August Schades frække naturkræfter, i hvilke man altså på forskellige måder ser erotiske facetter gestaltet i naturen. Men hvad gør så Eske K. Mathiesen og ikke f.eks. Emil Aarestrup til det, vi har valgt at kalde en 'økoerotiker' og ikke alene naturerotiker, kunne man oplagt spørge. Svaret er måske ligeså enkelt, som det er væsentligt: I Emil Aarestrups lyrik er perspektivet antropocentrisk. Den erotiske natur er hos denne digter en spejling af jegets intrikate drifter. Det er ikke Nordvestpassagen selv, der er erotisk, men den kvinde, jeget begærer.¹⁰ Omvendt er vinklen hos Mathiesen biocentrisk. Her er naturen ikke erotiseret, men slet og ret erotisk.

Selvom man måske kan finde økoerotiske fortilfælde i f.eks. Thøger Larsens vitalistiske poesi, er det denne særegne kombination, der gør Eske K. Mathiesen til en helt original skikkelse i dansk litteraturhistorie, som kaster nyt lys over mere eller mindre velkendte litteraturhistoriske strømninger såvel som aktuelle tendenser, man netop nu ser spire i samtidslitteraturen og -kritikken.¹¹

Noter

- 1 Da Eske K. Mathiesens bibliografi ikke er tilgængelig andre steder i opdateret form, har vi i litteraturlisten valgt at bringe et samlet overblik over det lyriske forfatterskab, frembragt i samarbejde med digteren selv.
- 2 I Norden blev økokritikken introduceret tilbage i slutningen af 1990'erne af hhv. Tore Rem i det norske tidsskrift *Samtiden* (nr. 5/6 1998) og Claus Schatz-Jakobsen i *Kritik* (32. årgang 1999). Imidlertid synes den stadig ikke, som antydnet, at have vundet særlig stor indflydelse på disse breddegrader. Når det så er sagt, finder man alligevel tegn på, at miljø- og klimaspørgsmål vinder mere frem i den litterære offentlighed. Af danske eksempler kan man nævne, at den fremtrædende litterære blog *Promenaden* nærmest kørte et lille tema om emnet i slutningen af oktober og starten af november i 2012, hvor de bl.a. bragte små introduktioner skrevet af Gregers An-

dersen og Torsten Bøgh Thomsen (se <http://prmdn.dk/category/okokritik/>), der begge også andre steder har arbejdet på dette felt (se Andersen 2011 og Thomsen 2013). Som endnu et vidnesbyrd om emnets fremmarch introduceredes i *Kritik* nr. 207, 2013, i øvrigt en ny rubrik kaldet "Herrens mark" omhandlende klima, mennesker og natur, foranlediget af de to nye redaktører Elisabeth Friis og Ursula Andkjær Olsen. Hvad angår den nyeste poesi, så kan man også heri finde tendensen. Her kan man bl.a. nævne daværende klimaminister Connie Hedegaards digtantologi *Hallo – jeg er vejret* (2008), der indeholder 12 digte om klima og miljø skrevet af bl.a. Jens Blendstrup, Simon Grotrian og Martin Glaz Serup. Man kunne også pege på f.eks. Ursula Andkjær Olsen, Camilla Christensen, Thomas Boberg og ikke mindst Lars Skinnebach som nyere danske digtere, der i deres virke har behandlet økopolitiske spørgsmål.

- 3 Vi takker Stefan Iversen for inspiration til denne term.
- 4 Det drejer sig om et mindre afsnit med udgangspunkt i provinsen og det folkelige på halvanden spalte i den forrige udgave af *Danske digtere i det 20. århundrede* (Skyum-Nielsen 1982); en kort artikel, "Det enkle poesi" (1983), trykt i *Bogens verden*, der tager fat på indhold- og formdimensionernes forhold til det folkelige (Skyum-Nielsen 1983) og ikke mindst efterskriftet i *Forsamlet poesi 1969-2004*, der kursorisk, men fyndigt udpeger flere af forfatterskabets særegenheder såvel som opridser et generelt overblik (Skyum-Nielsen 2005). I øvrigt kunne man nævne, at Lars Bukdahl i *Ildfiskens* temanummer om digteren (nr. 33, 2005) giver en bukdahlsk rundtur med nedslag i forfatterskabet, hvor han dog først og fremmest koncentrerer sig om, hvorfor han ikke her skriver "Det Store Essay Om Eske K. Mathiesen" (Bukdahl 2005, 8), ligesom også Asger Schnack og Jørgen Gustava Brandt bibringer lynhurtige læsninger af det tidlige forfatterskab i henholdsvis *Portræt. 40 danske digtere efter 1968* (Schnack 1981) og *Otto Gelsted-pristalen i 1987* (Brandt 1988). Og endelig træder Torben Brostrøm til med en kritikerpristale, der selvfølgelig blot primært tager hånd om den belønnede bog (Brostrøm 2009).
- 5 En kongenial pointe finder man også i Norges første økokritiske afhandling, nemlig Henning Fjørtofts *Jordsanger* (Fjørtoft 2011, 18).
- 6 Vi peger her på inspiratoren Jens August Schades genrebetegnelse til *Sjov i Danmark* (1928).
- 7 Igen må man ikke glemme, at vi her har at gøre med en umulig opgave, da digtene trods alt er sproglige konstruktioner.
- 8 Denne potentielle anklage er inspireret af Timothy Mortons "mørke økologi", der bl.a. retter en kritik mod den traditionelle grønne økologi for at fokusere for meget på opdelingen mellem kultur og natur, subjekt og objekt – og nogle gange endda, i sit forsøg på at omvende hierarkierne hæver naturen op på niveau med menneskelige aktører, dvs. indpoder "naturen med den agens og autonomi, man samtidig dadlede mennesket for at have misbrugt," som det lyder i Torsten Bøgh Thomsens udlægning af denne retning (Thomsen 2013, 93).
- 9 George Bataille kalder erotikken "en psykologisk søgen, uafhængig af det naturlige mål, der ligger i formeringen og hensynet til at få børn", men reserverer imidlertid fænomenet til menneskearten (Bataille 2001, 15).
- 10 Se "Nordexpeditionen" (Aarestrup 1962, 75-77).
- 11 Se note 2.

Litteratur

Aarestrup, Emil (1962): *Digte* (1838), København: Hans Reitzel.

Agger, Gundhild m.fl. (red.) (1983-85): *Dansk litteraturhistorie* 1-9, København: Gyldendal.

- Andersen, Poul m.fl. (red.) (1990): *Kinesiske Religioner og Livsformer*, København: Gyldendal.
- Andersen, Gregers (2011): "For en grønnere verden", i *Passage*, nr. 2.
- Andersen, Gregers (2012): "Hvad er økokritik", i *Promenaden* (<http://prmdn.dk/hvad-er-okokritik/>).
- Baggesen, Søren (1997): *Seks sondringer i den panerotiske linje i dansk lyrik*, Odense: Odense Universitetsforlag.
- Bjørnvig, Thorkild (1975): *Delfinen. Miljødigte 1970-75*, København: Gyldendal.
- Brandt, Jørgen Gustava (1987): "Otto Gelsted-prisen 1987", i F.J. Billeskov Jansen (red.) (1988): *En bog om kunst der forløste. Det danske Akademi 1981-1988*, København: Gyldendal.
- Brostrøm, Torben (2009): "Stilhedens kendingsmelodi – Tale ved uddelingen Kritikerprisen 2009 til Eske K. Mathiesen" (<http://kritikerlavet.dk/taler/KP2009.html>).
- Bukdahl, Lars (2005): "I al beskedenhed: KÆMPE-ESKE!. I det mindste ikke det store essay om Eske K. Mathiesen", i *Ildfisken. Tidsskrift for ny litteratur*, nr. 33.
- Ejrnæs, Rasmus (2013): *Natur*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Elf, Nicolai Frydensbjerg (2006): *Stort format. En historie om det udvidede værkbegreb 1961-2001*, Hellerup: Spring.
- Fjørtoft, Henning (2011): *Jordsanger. Økokritiske analyser av Inger Christensens lange dikt*, Trondheim: NTNU.
- Garrard, Greg (2004): *Ecocriticism*, London og New York: Routledge.
- Hedegaard Connie (red.) (2008): *Hallo – jeg er vejret*, København: Borgens Forlag.
- Højholt, Per (1977): *Praksis, 1: Revolver*, København: Gyldendal.
- Klintberg, Bengt af (2012): "Indledning", i Eske K. Mathiesen: *Att lyssna till lärkan*, på svensk ved Jonas Ellerström, Lund: Ellerströms förlag.
- Mai, Anne-Marie (red.) (2000): *Danske digtere i det 20. århundrede*, København: Gads forlag.
- Mathiesen, Eske K (2000): *Havet er mit*, København: Foreningen Danmarks Folkeminder.
- Mortensen, Klaus P. og Schack, May (red.) (2006-09): *Dansk litteraturs historie*. Bind 1-5, København: Gyldendal.
- Mortensen, Peter (2012): "Natur", i Lasse Horne Kjældgaard m.fl. (red.): *Litteratur*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Nielsen, Carsten René og Anders Abildgaard Nielsen (red.) (2005): *Ildfisken. Tidsskrift for ny litteratur*, nr. 33.
- Nielsen, Carsten René (2005): "At se tingene, som de er. Samtale med Eske K. Mathiesen", i *Ildfisken. Tidsskrift for ny litteratur*, nr. 33.
- Nielsen, Klaus Bo (2003): "Kinesisk filosofi", i *Kinesisk filosofi. Den Klassiske Periode*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Nielsen, Klaus Bo (2012): "Sovekammerkunsten", i *Kinesisk religion og livsanskuelse. Fra arkaisk til moderne tid*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Rem, Tore (1998): "Økokritikk: Det grønnes i litteraturens verden", i *Samtiden*, nr. 5/6.
- Schatz-Jakobsen, Claus (1999): "Kritikkens natur", i *Kritik*, årg. 32, nr. 140.
- Schnack, Asger (1981): "Eske K. Mathiesen", i *Portræt. 40 danske digtere efter 1968*, København: Gyldendal.
- Skyum-Nielsen, Erik (1982): "Provinsen og det folkelige", i Torben Brostrøm og Mette Winge (red.): *Danske digtere i det 20. århundrede*, bd. 5, København: Gads Forlag.
- Skyum-Nielsen, Erik (1983): "Det enkles poesi", i *Bogens verden. Tidsskrift for kultur og litteratur*, årg. 65, nr. 2.

- Skyum-Nielsen, Erik (2005): "Efterskrift", i Eske K. Mathiesen: *ESKE – Forsamlet Poesi 1969-2004*, København: Arena.
- Sontag, Susan (1994): "Against interpretation", i *Against interpretation* (1966), London: Vintage.
- Thomsen, Torsten Bøg (2012): "Mere mørk økologi", i *Promenaden* (<http://prmdn.dk/mere-mork-okologi/#more-1034>).
- Thomsen, Torsten Bøg (2013): "Grøn æstetik og mørk økologi", i *Kritik*, årg. 46, nr. 207.

Bibliografi over Eske K. Mathiesens lyriske forfatterskab

- Mathiesen, Eske K. (1969): "Dansen den gik til violernes klang", i *Hvedekorn*, årg. 43, nr. 4.
- Mathiesen, Eske K. (1975): *Blomstergåder og dyrerim*, eget forlag.
- Mathiesen, Eske K. (1976): *Fra spætternes have*, København: Swing.
- Mathiesen, Eske K. (1977): *Ind i gåsens vendekreds*, København: Swing.
- Mathiesen, Eske K. (1978): *Gule bjælder*, København: Swing.
- Mathiesen, Eske K. (1982): *Epigrammer*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1986): *Fuglevarsler*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1988): *Her*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1990): *Noter*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1991): *Den leende have*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1993a): *Skoledage*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1993b): *Der var engang en sommer. Digte for børn og voksne*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (1994): *Bidrag til Brøndums encyklopædi*, København: Brøndum.
- Mathiesen, Eske K. (1995): *Skyggen af en myg*, Gladsaxe: Gladsaxe Bibliotekerne.
- Mathiesen, Eske K. (1998): *Den blå kyst*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2001): *Uglemærker*, København: Arena.
- Mathiesen, Eske K. (2002a): *Herbarium*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2002b): *Digte fra marsken*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2003): *At lytte til lærken*, København: Kunstindustrimuseet.
- Mathiesen, Eske K. (2004a): *Kæpheste*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2004b): *Udsigt fra et muldvarpeskud*, København: Clausens Kunsthandel.
- Mathiesen, Eske K. (2004c): *Fra Villa Bergshyddan*, Stockholm: Stockholms Stads Kulturförvaltningen.
- Mathiesen, Eske K. (2005a): *Eske. Forsamlet poesi. 1969-2004*, København: Arena.
- Mathiesen, Eske K. (2005b): *Landet rundt*, Ringkøbing: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2005c): *Raderinger*, København: Galerie Dahl.
- Mathiesen, Eske K. (2006a): *Stikkelsbær*, Skjern: Gullanders Bogtrykkeri a-s.
- Mathiesen, Eske K. (2006b): *Træpenge*, København: Claussens Kunsthandel.
- Mathiesen, Eske K. (2008a): *Tranedun. Samlet poesi 2004-2008*, København: Bebop.
- Mathiesen, Eske K. (2008b): *Den grønne flod*, København: Claussens Kunsthandel.
- Mathiesen, Eske K. (2008c): *Souvenir*, København: Anette Blæsbjerg Ørom.
- Mathiesen, Eske K. (2008d): *Povl Christensen. En billedbog*, Kgs. Lyngby: Sophienholm.
- Mathiesen, Eske K. (2009a): *Bonjour monsieur Satie*, København: Bebop.
- Mathiesen, Eske K. (2009b): *Vinterfluen*, København: Claussens Kunsthandel.
- Mathiesen, Eske K. (2010a): *Haven med de tolv digte*, Aalborg: Cafe Annas forlag.
- Mathiesen, Eske K. (2010b): *Rust på hejrer hører ingen steder hjemme*, Odense: Den fynske Forårsudstilling.

- Mathiesen, Eske K. (2010c): *Rust*, Holbæk: Holbæk Museum.
- Mathiesen, Eske K. (2010d): *Den forelskede regnorm*, København: Jorinde & Joringel.
- Mathiesen, Eske K. (2011): *Af Ellen marsvins optegnelser*, København: Arena Kontra.
- Mathiesen, Eske K. (2012a): *Att lyssna till lärkan*, på svensk ved Jonas Ellerström, Lund: ellerströms förlag.
- Mathiesen, Eske K. (2012b): *Guds hus*, København: Clausens Kunsthandel.
- Mathiesen, Eske K. (2013a): *Der ligger et hus i skoven*, Kerteminde: Johannes Larsen museet.
- Mathiesen, Eske K. (2013b): *Ler*, Lemvig: Galleri Fjaltring.
- Mathiesen, Eske K. (2013c): *Huskesedler*, Lemvig: Galleri Fjaltring.